

Kwalificatiedossier Gaspakdrager

Versie: 2.1, 18 februari 20212 (aanpassingen n.a.v. feedback Ministerie JenV)

Instituut Fysieke Veiligheid
Brandweeracademie
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.ifv.nl
info@ifv.nl
026 355 24 00

Colofon

Opdrachtgever: Werkveldadviescommissie
Contactpersoon: Iris de Vrieze
Titel: Kwalificatiedossier Gaspakdrager
Datum: 13 juni 2022
Status: Definitief, vastgesteld door Veiligheidsberaad
Versie: 2.1
Auteurs: Clusterwerkgroep Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen
Eindverantwoordelijk: Veiligheidsberaad

Inhoud

Inleiding	4
Deel A Algemene informatie	5
Deel B Overzicht kerntaken	6
Deel C Competenties	7
Deel D Uitwerking kerntaken	8
Deel E Specificaties vakbekwaamheid	10
Deel F Verantwoording	11
Bijlage 1 Namenlijst	13
Bijlage 2 Begrippen en afkortingen	14

Inleiding

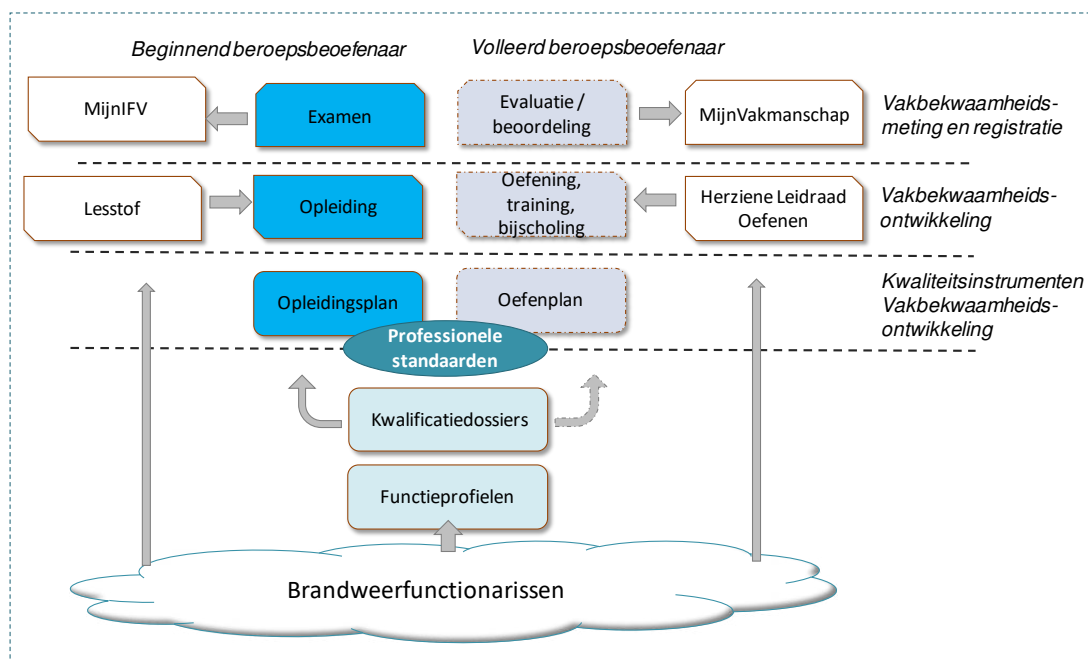
Opbouw dossier

Het kwalificatiedossier beschrijft op gestandaardiseerde wijze de functievereisten voor *Gaspakdrager* binnen een veiligheidsregio. Dit document is ervoor bedoeld om een algemeen beeld te schetsen voor deze functie. De opbouw van het kwalificatiedossier ziet er als volgt uit:

- Deel A Algemene informatie over wat de functie typeert.
- Deel B Beschrijving van kerntaken.
- Deel C Beschrijving van competenties.
- Deel D Uitwerking van de kerntaken in werkzaamheden en daaruit voortvloeiend de keuzes en dilemma's van de functie.
- Deel E Beschrijving van de specificaties van zowel de initiële als de blijvende vakbekwaamheid, evenals een beschrijving van het niveau.
- Deel F Verantwoording van de totstandkoming van het kwalificatiedossier als het benoemen waar de verantwoordelijkheid ligt voor het onderhouden van het kwalificatiedossier.

Samenhang kwaliteitsinstrumenten

Het kwalificatiedossier vormt de basis voor het onderwijs en de examinering. Een overzicht van kennis en vaardigheden kan worden opgenomen in het opleidingsplan. Beoordelingscriteria zijn opgenomen in het examenplan. Onderstaand schema geeft deze samenhang weer.

Figuur 1: Repressieve functies

Deel A Algemene informatie

A.1 Plaatsing van de functie binnen de brandweercontext

De gaspakdrager werkt samen met de leden van een specialistische IBGS eenheid bij de bestrijding van een incident onder leiding van een inzetleider en ontsmettingsleider. Hij¹ heeft binnen de brandweereenheid een specifieke taak. De gaspakdrager hanteert de middelen die nodig zijn tijdens de inzet.

A.2 Positie van de functie

De rol van gaspakdrager is uitvoerend van aard. De gaspakdrager verricht werkzaamheden op het gebied van incidentbestrijding gevaarlijke stoffen. Dit gebeurt volgens vaste procedures. Hij maakt deel uit van een specialistische eenheid voor de bestrijding van incidenten met gevaarlijke stoffen. Een gaspakdrager voert opdrachten uit van de inzetleider en ontsmettingsleider en meldt bevindingen altijd aan de inzetleider. Indien omstandigheden dit vragen, handelt hij – onder verantwoordelijkheid van de inzetleider en/of ontsmettingsleider – op eigen initiatief.

A.3 Complexiteit van de functie

De werkzaamheden variëren en moeten in wisselende en van tevoren niet bekende situaties worden toegepast. Hierbij kan het in beperkte mate nodig zijn van procedures af te wijken en creatief een oplossing te zoeken binnen de gestelde kaders, zonder dat de veiligheid in het geding komt en het beoogde resultaat wordt behaald. Tevens is de gaspakdrager verantwoordelijk voor het bijhouden van zijn vakinhoudelijke competenties.

¹ Waar 'hij' staat, kan ook 'zij' gelezen worden.

Deel B Overzicht kerntaken

Kerntaak 1 Uitruk naar en verkenning van het incident

De gaspakdrager maakt op juiste en doeltreffende wijze gebruik van de door de inzetleider (op advies van OvD / AGS) geselecteerde beschermingsmiddelen en controleert deze. Hij voert, op veilige wijze en volgens geldende procedures, een verkenning uit met een collega gaspakdrager. De gaspakdrager voert metingen, monsternamen en waarnemingen uit in het brongebied van het incident en draagt de resultaten over aan de inzetleider.

Kerntaak 2 Bestrijden van het incident

De gaspakdrager voert stabiliserende, bronbestrijdings- en effectbeperkende werkzaamheden uit in diverse situaties die het optreden in gaspak noodzakelijk kunnen maken. In voorkomende gevallen bergt en/of redt hij slachtoffers. Bij een calamiteit redt hij zijn collega gaspakdrager.

Kerntaak 3 Herstellen na het incident

De gaspakdrager werkt voor het ontsmetten samen met de basis ontsmettingsseenheid (BOE). Hij draagt zorg voor een zorgvuldige behandeling en draagt bij aan de registratie van de door hem gebruikte middelen. Na afloop van de inzet neemt hij met de ploegleden deel aan de evaluatie van de inzet en na een traumatische ervaring aan een nazorggesprek.

Deel C Competenties

De onderstaande benoemde competenties zijn het meest relevant voor de functie en/of cruciaal bij het uitvoeren van (een deel van) de kerntaken.

Stressbestendigheid

Niveau C (voorbeeld zijn)

- Geeft bij tijdsdruk of tegenslag weloverwogen prioriteit aan aspecten van het eigen werk en blijft doeltreffend handelen.
- Is een voorbeeld voor anderen door rustig en adequaat optreden.
- Ziet het betrekkelijke in van tegenwerpingen en laat zich hierdoor niet meeslepen in emotionele meningsverschillen.
- Bewaart de kalmte wanneer de situatie uit de hand dreigt te lopen.
- Toont zich niet snel gespannen op het werk.

Samenwerken

Niveau C (terugkoppelen)

- Geeft anderen ruimte om voor hun mening uit te komen en luistert goed.
- Streeft gezamenlijke doelen na.
- Koppelt op tijd terug.
- Biedt gevraagd en ongevraagd hulp indien nodig.
- Wisselt proactief argumenten, ideeën en informatie uit met anderen.

Zelfstandigheid

Niveau D (uitvoeren)

- Verricht zonder hulp van anderen taken.
- Vormt zich een eigen beeld van de situatie.
- Vertrouwt op eigen kennis en ervaring.
- Handelt zelfstandig maar volgens bepaalde procedures.

Nauwkeurigheid

Niveau D (kwaliteit bewaken)

- Heeft oog voor kwaliteit maar ook kwantiteit van het werk.
- Controleert het eigen werk op tekortkomingen en herstelt gemaakte fouten.
- Verwerkt gegevens en/of verricht handelingen met een grote mate van precisie.
- Werkt zorgvuldig.

Creativiteit

Niveau D (volgen)

- Bedenkt binnen vaststaande voorschriften een eigen werkwijze.
- Is vindingrijk qua oplossingen.
- Bekijkt een vraagstuk van verschillende kanten.
- Zoekt naar verbeteringen in het eigen werk als de situatie daar om vraagt.

Deel D Uitwerking kerntaken

Kerntaak 1 Uitruk naar en verkenning van het incident

1.1 Werkzaamheden

- 1.1.1 Controleert de aangewezen persoonlijke beschermingsmiddelen op compleetheid en fysieke beschadigingen en trekt deze aan volgens de geldende procedure
- 1.1.2 Controleert en gebruikt de aangewezen meetapparatuur volgens de geldende procedures.
- 1.1.3 Voert, volgens de geldende procedures, een verkenning uit met een collega gaspakdrager.
- 1.1.4 Voert metingen, monsternamen en waarnemingen uit om de aard en omvang van het incident in te schatten.
- 1.1.5 Schat de mogelijkheden voor een (nood)stabilisatie en bestrijding in.
- 1.1.6 Draagt de resultaten van de verkenning over aan de inzetleider.

1.2 Keuzes en dilemma's

- 1.2.1 De eigen krachten doseren in verband met de fysieke belasting van de inzet en het te bereiken doel.
- 1.2.2 Met beperkte bewegingsvrijheid en zintuigelijke waarneming de taak uitoefenen.
- 1.2.3 Het afwegen van de (eigen) veiligheid ten opzichte van het verwachte resultaat van de inzet.
- 1.2.4 Het afwegen van de benodigde snelheid van handelen versus de zorgvuldigheid en veiligheid.
- 1.2.5 Het kunnen omgaan met een veranderende situatie en handelend optreden.
- 1.2.6 Het overbrengen van de relevante informatie en/of waarnemingen aan de inzetleider.

Kerntaak 2 Bestrijden van het incident

2.1 Werkzaamheden

- 2.1.1 Voert (nood)stabiliserende, bronbestrijdings- en effectbeperkende werkzaamheden uit.
- 2.1.2 Hanteert de benodigde gereedschappen en eenvoudige afdichtings- opvang- en absorptiemiddelen.
- 2.1.3 Bergt en/of redt slachtoffers in diverse situaties.
- 2.1.4 Redt zijn collega gaspakdrager bij een calamiteit;
 - > Verwijdert het gaspak van de collega gaspakdrager
 - > Voert eerste levensreddende handelingen uit
 - > Vervoert de collega naar de basis ontsmettingseenheid (BOE).
- 2.1.5 Treedt op als stand-by gaspakdrager.

2.2 Keuzes en dilemma's

- 2.2.1 De eigen krachten doseren in verband met de fysieke belasting van de inzet en het te bereiken doel.
- 2.2.2 Met beperkte bewegingsvrijheid en zintuigelijke waarnemingen de taak uitoefenen.
- 2.2.3 Het in overleg met de inzetleider afwegen van de (eigen) veiligheid ten opzichte van het verwachte resultaat van de inzet.
- 2.2.4 Een afweging maken tussen het snel verwijderen van het gaspak bij de collega in nood of het niet verwijderen van het gaspak maar snel vervoeren van de collega naar de BOE.
- 2.2.5 Het overbrengen van de relevante informatie en/of waarnemingen aan de inzetleider.

Kerntaak 3 Herstellen na het incident

3.1 Werkzaamheden

- 3.1.1 Werkt voor het ontsmetten samen met de basis ontsmettingseenheid (BOE) en houdt daarbij oog voor de collega gaspakdrager.
- 3.1.2 Draagt zorg voor een zorgvuldige behandeling van de door hem gebruikte persoonlijke beschermingsmiddelen en overige middelen.
- 3.1.3 Geeft de voor registratie relevante informatie door aan de inzetleider.
- 3.1.4 Neemt met de ploegleden deel aan een evaluatiegesprek over de inzet.
- 3.1.5 Neemt, na een traumatische ervaring, met de ploegleden deel aan een nazorggesprek.

3.2 Keuzes en dilemma's

- 3.2.1 Omgaan met traumatische omstandigheden.
- 3.2.2 Kritisch kijken naar het eigen handelen in vaak chaotische omstandigheden.

Deel E Specificaties vakbekwaamheid

E.1 Instroomeisen functie

Om het diploma gaspakdrager te verkrijgen moet de gaspakdrager:

- > minimaal beschikken over aantoonbaar VMBO werk- en denkniveau
- > diploma uit de operationele functiekolom (minimaal Manschap) bezitten
- > de proeve van bekwaamheid afgesloten hebben met een voldoende resultaat.

Het diploma gaspakdrager is MBO2 werk- en denkniveau.

E.2 Vakbekwaam worden en blijven

De vakbekwaamheid wordt geborgd door middel van opleiden, examineren, bijscholen, trainen en oefenen. In het kader van 'vakbekwaam worden' en 'vakbekwaam blijven' kan die vakbekwaamheid worden opgedaan dan wel onderhouden.

De invulling van het vakbekwaam blijven is zowel een werknemers- als werkgeversverantwoordelijkheid. De gaspakdrager ontwikkelt inzicht in zijn vakbekwaamheid door (ongevraagde) positieve en negatieve feedback. De gaspakdrager krijgt begeleiding bij het reflecteren.

Hij vraagt ondersteuning bij het formuleren van zijn leer- en oefenbehoeften en het opstellen van een plan om zijn competenties gericht op peil te houden en op de hoogte te zijn van nieuwe ontwikkelingen en vakkennis. Hij toont zijn vakbekwaamheid door zich te laten beoordelen.

De invulling hiervan is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van werknemer en werkgever.

Deel F Verantwoording

F.1 Totstandkoming

Bij de totstandkoming van het nieuwe Kwalificatiedossier is een Clusterwerkgroep samengesteld (CWG). Deze bestaat uit een combinatie vertegenwoordigers uit het veld die momenteel de rol van Gaspakdrager, Verkenner gevaarlijke stoffen en/of AGS vervullen en/of hierin onderwijs verzorgen en van vertegenwoordigers van de Brandweeracademie. De bezetting van deze groep vindt u in bijlage 1 van het Kwalificatiedossier.

De volgende stappen zijn genomen:

- > Het IFV heeft een voorstel kwalificatiedossier opgesteld op basis van het nieuwe format voor kwalificatiedossiers.
- > In de eerste bijeenkomst is eerst geïventariseerd welke thema's aanleiding geven tot veranderingen in het KD en hoe deze thema's verwerkt kunnen worden in het KD.
- > Vervolgens heeft het IFV het KD verder uitgewerkt en de opmerkingen en suggesties verwerkt. Het aangepaste KD is per mail voorgelegd aan de CWG. Binnengekomen opmerkingen zijn verwerkt.
- > In de tweede en derde bijeenkomst zijn de kerntaken, werkzaamheden, keuzes & dilemma's en competenties gedetailleerd opgesteld en doorgesproken. Na elke bijeenkomst is het KD naar de clusterwerkgroepleden gestuurd om te checken of de discussies en aanpassingen uit de bijeenkomst correct zijn verwerkt.

F.2 Procesinformatie

Procesinformatie	
Herzien door:	Clusterwerkgroep Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen
Onder regie van:	Werkveldadviescommissie, NIPV
Vastgesteld door:	Werkveldadviescommissie, 11 februari 2021 RCDV 17 september 2021 Veiligheidsberaad 15 oktober 2021
Versie:	2.1, definitief (voor publicatie aangepast n.a.v. feedback Ministerie JenV)
Reden voor evt. wijziging kwalificatiedossier	Opdracht Ministerie van Veiligheid en Justitie, dd. 26 oktober 2017
Verantwoordelijkheid beheer en onderhoud	De verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen en onderhouden van de kwalificatiedossiers voor functionarissen werkzaam binnen de organisatie van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing is belegd bij het Instituut Fysieke Veiligheid.

F.3 Brondocumenten

Bij de totstandkoming van dit kwalificatiedossier is gebruik gemaakt van onderstaande bronnen:

- > Referentiekader Regionaal Crisisplan (IFV, 2016);
- > <https://www.mboraad.nl/begrippenlijst>
- > Competentiewoordenboek, BuitenhekPlus en Leeuwendaal (2012)

Bijlage 1 Namenlijst

Leden Clusterwerkgroep	Organisatie
Hans Zuidijk	Voorzitter
Jessica de Olde	PRIB; Vakgroep IBGS
Pouwke Jongbloed	PRIB; Vakgroep IBGS
Harm de Bruin	Noord
Erik Eggink	Oost
Kees Heidema	Oost
Erik Steenbergen	Midden
Michiel Rhoen	Midden
Dennis Stoepman	Noord-West4
Pieter Vink	West-4
Eric Heijmans	Zuid-6
Ingmar Bijlsma	Zuid-6
Jaap Molenaar	IFV
Joannet van Breemen	IFV

Bijlage 2 Begrippen en afkortingen

Onderwijskundige begrippen

Begrip	Omschrijving
Kwalificatiedossier	Set van verschillende kerntaken, werkprocessen en competenties die samen een opleiding vormgeven en waar een diploma aan vast hangt.
Kerntaak	Een kerntaak is een substantieel deel van de beroepsuitoefening naar belang, omvang (tijdsbeslag of frequentie) of beide. Een kerntaak bestaat uit een geheel van inhoudelijk met elkaar samenhangende werkprocessen, kenmerkend voor de beroepsuitoefening. Een kwalificatiedossier heeft een beperkt aantal kerntaken. Alle kerntaken samen beschrijven de essentie van de beroepsuitoefening van de betreffende beroepsgroep.
Competentie	Het geheel van kennis, vaardigheden en attituden om in een bepaalde beroepssituatie adequaat te functioneren.